

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.

За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год. 12 круна, на по год. 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Појединачни број 20 хал.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштом-ском упутицом или групом само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње. Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њихова Краљевска Височанства Њаз Господар и Њагиња Милена са пратњом, повратили су се јуче из иностранства у Бар.

ЦЕТИЊЕ, 18. децембра.

Инглеска и Персија.

Иницијативом лорда Кервона састављена је нарочита трговачка експедиција и та је експедиција ту недавно отпутовала у Персију. И ако је овој експедицији дат искључиво трговачки карактер, има се основнога равнотежа мислити, да није лишена ни политичког значаја. Нема сумње да се државници инглески још одавна старају, да нађу начина, како би осигурали Индију од сваког могућег руског напада. Политика, да се инглески утицај утврди у свијем азијским покрајинама, преко којих би Русија могла напасти на Индију, и да се њеном тијех покрајина одвоје од Индије руске азијске владавине, постала је нека врста монополије код свију инглеских политичара. Лорд Кервон, узимајући у обзир стање у које је постављена Русија ратом на Далеком Истоку, хоће да се тијем стањем и тијем тако повољним за Инглеску приликама колико је могуће више користи. Од почетка данашњег рата Инглеска је, по савјету лорда Кервона заузела Тибет и скоро цијели Сеистан, а сад се хвата и Персију.

Персија је у неку руку господар над Индијом од стране Персијског залива. Да би, дакле, и њу подвргла својем трговачкоме и политичкоме утицају, Инглеска је упутила тамо једну комисију, која је састављена од инглеских трговаца. Ако ствар пође за руком, ова комисија може закључити још и згодан трговачки уговор.

Још 23. октобра ова је комисија, у пратњи бенгалских кавалеријста и пјешака, оставила Бомбај, а 29. истог мјесеца стигла је у персијски пристан Бендер-Абас, гдје их је дочекао мјесни инглески представник. Експедиција персијски чиновник Аскер-Али-Хан, па су обојица пратила комисију преко Саид-Абеда и Баграм-Абеда до Кармана, гдје је Експедиција комисију оставио. Њу ће даље пратити Инглески који станају у Сеистану. Из Кармана комисија ће се упути на Бамуру, на источном савезу брда Махиса и Махика равницом Индијана и друмом Кеча, вратиће се у Кунадер и Басни.

Шахова влада издала је наредбу свијем гувернерима и административним старјешинама ондјех мјеста куда ће комисија проћи, да пажљиво мотри на њу и да одмах јаве у Тегеран и најмањи чин од стране њених чланова, који би премашао дату им пуномоћ. Осим тога, влада персијска одредила је нарочите агенте, који ће пазити и комисију и како се према њој поменуте власти односе, тако да комисија не би могла ступити ни у какве преговоре, нити чинити никакве уговоре са обласним хановима. Влада персијска, дакле, предузела је све потребите мјере опрежности.

И персијски листови, како изгледа, учили су праву цијелу те инглеске експедиције. Тако и пр., један од органа персијске штампе пише:

„Влада инглеска, пошто је изаслала у Тибет једну трговачку комисију, која је ту земљу освојила, и ако је на сва уста тврдила, да она то не намјерава чинити, сада је ради достигнућа својих трговачких и политичких сврха у Персији, као и ради унемиравања руских државника, послала и нама сличну комисију. Ми смо увјерени да та комисија ћеће своју цијелу постићи бар дотле, док њаз Енвуд-Довле и министар иностраних дјела Мушаруд-Довле код нас на влади стоје. Кад је наша влада одредила људе од повјерења, да пазе на рад ове комисије, то значи, да је та влада добро схватила крајњу цијелу ове комисије.“

Уочи ове опасности Персија се на врат на нос оружја. Оружје је поручила у Француској, које се ранијим морским путовима шаље у Персију. Једна велика поручбина, 20.000 снајпука патрона и оружја, хтједоше одијети кроз Дарданелс и Црно море у једно кавкаско пристаниште, а одатле сувијем путем у Персију. Ово није испало на руком. Јер кад је француска лађа „Багдад“ дошла у Дарданелс, инглески цариградски посланик који је од некуд био извијештен о садржају лађе, енергично је тражио, да се лађа претресе. Турецке поморске власти не хтједоше ово да учине, али услед султанове наредбе — зауставише „Багдад“. Капетан лађе, као и велики посланик француски Којстај, протестираше, али напаша. Турци су услед инглеског пресија лађу у Дарданелсима зауставили, а лађа се врати у Марсељ, да околишним путем однесе оружје у Персију.

Овај случај доказује, да се спремају велика наплати и да је истина, да Инглеска хоће, да у своју корист испуни заветност Русије у Мандурији, али су и ону њезаву подизали за времена примјетили она, којих се тиче.

КОМЕШАЊЕ У КИТАЈУ.

Ту недавно извршен је у Шангају атентат против једнога од чувенијих мандарина Ван-Чи-Чуна, који је прије десет година био у Петрограду, те га још од тада Китајци пошрјекло гледају. Зајереница и извршиоци тога злочина јесу сиви Китајци, чланови неког тајног друштва, које је под утицајем Јапанаца и јапанских Китајца недавно засновано. То се друштво назива Ај Го Хој, а састоји се већином од младих Китајаца, који су школовани у Јапану. Задатак друштва састоја се у томе да не само прокламирају и ријечју, него и дјелом распаљују Китајце против Јевропљана. Као плод тога њихова рада јест и више поменути атентат на једног мандарина, којег су подвргли, као бајага да стоји чак из Шангаја у некој вези са Русијом.

Намјере тога друштва потврђују се и вијестима, које је добио у једном од својих потоњих бројева јапански лист „Nort China Daily News“. Дописник тога листа пише из Хонана, да је читао памфлет

„Звоно, које буди грађане“, који се растура из Шангаја и у коме се проповиједају најопасније ствари за све странце, који у Китају живе. Писац тога памфлета бев затезања приваја, да је путовао у Јапан, да тамо учи савремене науке и да је, пошто се је кући вратио, „проклео мреке Мандуре који су заузели Китајски пријесто, и псе-мандарине, који Мандурима као робови угађају.“ Наш народ — пише даље аутор — налик је данас на комад овнуине, коју је касан сребром за куку објесио ради тога, да би странци могли лакше од њега откидати љепше и љепше комадиће. Странци не само што раворавају нашу земљу, него се још и ругају с нама. Кад сам ја пролазио кроз улице Шангаја и кад сам видео посред тога нашег Китајског града парк, над чијим вратима је било написано: „Улазак је Китајцима забрањен“, пао сам на земљу, од злости сам гривао себи руке и вишио сам: „кад ћете се ви ујединити, кад ли ћете уништити наше матево и развићи се по гриму с увиком „ши, ши,“ (убијај, убјај)??“

Поменути дописник Инглес је и он у свему оном види велику опасност за Јевропљане.

„Ми мислимо — пише „Новоје Време“ — да тај дописник има потпуну могућност, да на самом мјесту правилно процуди стање ствари. У сваком случају може се с поуваљивошћу закључити, да Китајска царевна изгледа данас као једна мина, која може да експлодира услед најнезватнијег повода. Јапанци, који нијесу умјели постићи у Мандурији овакве брзе успјехе, на какве су они рачунали, спремају се сада да изиграју и потоњу своју карту; — немогући подстаћи Китајце против Русије, они сада спремају у Китају општи покрет против свију Јевропљана. Китајска влада боји се од Јапана, те с тога се и не стара, да стане на пут јапанским агитацијама и да предузме енергичне мјере против јапанских прокламација; шта више, може бити, да она сама симпатије идеји прогнања Јевропљана из Китаја, а јевропске државе показују се као да ништа од тога не виде.“

„Они пак, који се сјећају, како је у мају 1900 године, изненадно букнуо боксерски устанак, сигурно ће бити сагласни с нама, да се је с Китајцима опасно шалити; њихови покрети често се спремају тако, да ту спрему Јевропљани опазити не могу, али је тијем опаснија њихова неочекивања и изненадна појава.“

РЕФОРМНИ УКАЗ ЦАРА НИКОЛЕ.

Цар Никола упутио је Државном Савету 14. о. мј указ, којим га позива да изрази основу за усавршење државних уредба. Тај указ гласи овако:

По светом аманету, остављеном нам од наших окружених предака, Ми, непрекидно старајући се за добро Богом поћреног нам Царства, држимо да је уз непромијенљиво и непоколбиво чување основних закона царства, задатак владе неуморно бринути се за потребе земље, размишљајући при том добро оно, што у истини одговара интересима народа руског, од овога што траже узалудне агитације, које су настале под утицајем заблуда и пролазних прилика. Укаже ли се потреба ове или ове реформе, Ми сматрамо онда за

неопходно, да је и проведемо, па ма та реформа и довела до битних промјена у законодавству.

Не сумњамо, да такво подухвате неће бити примљено са симпатијом у добро мишлећем дијелу наших поданика, који су увјерени, да отаџбина може напредовати само, ако се одржи ред у држави и ако се трајно задовољава дневним потребама народним.

Сматрајући првом нашем бригом уређење животних прилика најмногобројнијег нашег сељачког стадежа, спомињемо, да се по Нашим наредбама већ проучава ово питање. Проучавају и специјализирају се првобитне основе министарства унутрашњих дјела, а у исто вријеме одбори најискуснијих административних личности држе вијећања о најглавнијим питањима пољоделског стадежа на основу исцрпних података, сабраних по мјесним одборима. Наређујемо пак, да у том погледу у будуће створени закони имају бити у складу са општим законима царства, да се поправне трајно прилике сељака, који су по указу Цара Ослободиоца признати за равноправне грађане са пуним грађанским правима.

Предавајући на друга питања, те уважавајући најмање потребе народа, сматрамо неопходним потребом за нормалну консолидацију уредба и за развитак јавног живота ово:

1. Да се предузму одлучне мјере за заштити пуног поштовања закона као најважнијег осннца пријестолја и аутократске државе. Као дужност свију власти и званија има се сматрати неподредино и према свима једнако чување закона. Невлаштинство закона и сваки самовољни поступак мора непоборјено за собом повући закониту одговорност. Лицима, која су самопољом прегрпјела штату, морају се одлучити средства, да дођу до пресуде.

2. Да мјесним и градским уредбама дозволимо што је могуће пространије учешће у управи различитих грана јавног добра, и да им дамо за то потребну самосталност у законитим границама. Под овим условима за рад у овим пословима поживамо ваступније свију дјелова становништва, које поди рачуна о мјесним приликама, да у интересу што успешнијег задовољења потреба народних, осим досадашњих губернијских и окружних комитета, образују и друге установе, а у најужем савезу с њима и установе за управу локалних прилика на земљишним мањина опсега.

3. Да се у интересу једнакости особа на свију стањима пред судом уведу једнаки ред у судству, и да се осигури потребна самосталност судским ријешањима.

4. Да се у даљем развоју мјера за заштити радника у фабрикама, радњицама и занатлијама настоји око увођења државног осигурања радника.

5. Имају се испитати наузетне законске одредбе, које су издате у доба беспријерних појава злотивачког рада непријатеља јавног реда, а административним властима знатно је проширено право слободног увјерења код њихових употребе. Ту се мора водити брига, да се што наше огранича подвргнује, на које се протежу наузетне одредбе, и да се приватним лицима ограниче права само за оне случајеве, гдје је доиста угрожена државна сигурност.

6. Да се учврсти Моја жива жеља, изражена у манифесту од 11. марта 1903, о заштити и трајљивости ујерским стварима, подвргавају претресу законе о праву расколника, неправославних и нехришћана, а сада независно од тога одређујемо, да се административним путем уклоне сва ограничања, која нијесу директно садржана у закону.

7. Имају се прегледати наредба, које ограничавају права стразаца и урођеника посебних државних подручја. Од њих се имају у будуће одржати само оне, које су условљене садашњим интересима државе и очевидним користима руског народа.

8. Да се из наредба о штацији, које су сада на снази, одстране сувишна ограничења, и штампаној ријечи нека се јасно одреде законске границе, да се тако домаћој штампи према напретку образовања и према значењу које јој припада, даде могућност, да испуњава свој високи позив и буде прави гласник разумних тежња на корист Русије.

Наређујући дакле, читав низ великих унутрашњих реформа, које се имају у нај-

крајем року провести и од којих се већ неке по нашим наредабама предходно проучавају, сматрамо за добро да, узимајући у обзир разна врста и важност ових реферата, нарочито Министарском Савјету, да се стара о начинима, којима ће се оне што прије и потпуније отворити и довести у склад са разним грађама доживљених у пракси. На основу тога заповиједамо: Да Министарски Савјет свако овдје поменуто питање засебно проучи, како би се наше намјере најједноставније у живот привеле и да нам у најкраћем року надлежним путем поднесе своје закључке о даљем развоју поменутих мјера. О току свога рада око свега овога, Министарски Савјет има нас редовно извјештавати.

Николај.

РАТНЕ ВИЈЕСТИ.

Вирилев о трећој ескадри.

Адмирал Вирилев, који је наименован за команданта треће руске ескадре за источну Азију, изјаснио се у „Новом Времени“ о потреби ове ескадре и о њеним изгледима. Но као да тај његов чланак има и другу циљ: да стиса, да посредује у афери капетана Клада, који је, као што је већ познато, изишао на јавност ало стање руске морине. „Зар већ није вријеме, господо, да престанете свађу?“ пита адмирал. „Свађа је могло бити мјеста прије рата, а сад она ништа не помаже. Зар ви мислите, да је лако спремити трећу ескадру уз пратњу разговора, који је достојан сажаљења и који може бити и паметан, али му свакако сала није вријеме? Како цијените, како учите ви на оне просте поморце, који пијесу вични писању по новинама, а морају да иду с бродовима треће ескадре? Сад није вријеме тражити ко је крив, а не треба ни тражити, јер смо криви сви, нити међу нама има и једног прапедног. Да, криви смо сви: и ја, и господа Твердо и Слабо (који су у штампи устали противу капетана Клада) и Клад; неко је крив за то, што није проговорио кад је требало, неко што није умно да изнесе доказе, и трећи, што није био довољно енергичан и т. д. И тако сви смо криви и носимо главу на раменима, благодарећи једино Царској неосципној милости. Кад буде рат свршен пишете што хоћете, али сада учите и радате, али не крскрених руку, нити пером. После рата читаћемо вас веома радо и имаћете доста времена, да нас поучавате јер сасвијем би жалео било, да се тешким искуством овога рата више користе други, него ми.

Трећа је ескадра потребна, и то одмах, овога момента! Сваки изгубљени дан је кривица, свака изгубљена недеља ало чен. Сад не треба да нам је жао ни за што и ни за кога; не смије се губити у претпоставкама о будућности (т. ј. да би смо могли проиграти велике интересе будућности, ако ставимо све на источно-азијску карту). Не може се бити приправан на све могуће ратне догађаје — наше је сад, да се прилагодимо моменту, о коме што је сад на дневном реду.

А што ће чинити трећа ескадра? Она ће чинити оно, што од нас очекује Русија и наша оданост Цару. Никаких инструкција не треба ескадри дати и то ће бити за адмирала најпаметније и најразумљивије упутство. Сачујај нас Боже, да ми у својим кабинетима на растојању од 18.000 миља и за шест мјесеци унапријед прописујемо инструкције.

Капетан Клад.

Јунак дана је данас у Русији не храбри Стегел, не мудри и обавриви Куропаткин него поморски капетан Клад, кога је због његова писања у новинама велики адмирал, велики књаз Александар, казнио с петнаест дана затвора, а која је казна како с једне стране јављају, под притиском јавног мњења сасвим опростена.

Овијех дана стигао је капетан Клад у Париз као свједок догађаја, који се одиграо у Хулу. Делегати руски допутовали су под водством адмирала и генералног ађутанта Казанкова. На белгијској граници ступио је у сјеверни експресни воз к њима сарадник париског „Журнала“ Фернан Хаузер. Руски су свједоци очевици: капетан Клад, поручик Елис с оклопнице „Цар Александар III“, поручик Срамченко с оклопнице „Бородино“ и кадет От с транспортне лађе „Анадија“.

Мимогред спомињемо да је јуче у четвртак била у Паризу прва сједница истражне интернационалне комисије у ствари хулској Она се састоји из пет повјереника, од којих су одаслале Инглеска и Русија по једног, Француска трећег, Америка четвртог. Пети повјереник према инглеско-руском споразуму од 25 нов. имао би бити именован од ова четири повјереника, а како се они не би споразумјели, овда ће цар и краљ аустро-угарски именовати једнога. И абиља, они су изабрали једногласно за петог члана пређашњег на челника аустро-угарске поморске управе адмирала Шпауна.

Кад је дакле ступио француски повинар у вагон руских делегата и свједока

и кад је казао, да је дошао ради разговора и обавјештења, одмах се разидоше руски официри у трапезарију експресног воза, а сам остаде капетан Клад, који наслоњен на свој сандук, драговољно одговараше на питања новинаре.

Наприје је журналиста хтио знати, да ли су руску флоту код Хула у каналу заиста напале јапанске торпедбаче.

— Чујте — одговори капетан Клад, могајући сваку своју ријеч — ја сам 26 година код морнарице ја знам шта је торпедбача, ја знам, шта је као рибарски чун маскирана торпедбача. Добро: ја се не варама — да су се двије торпедбаче приближиле адмиралској лађи „Суварову“ и спремне биле да пуште торпеду.

— Зар није била магла? рече повинар.

— Апсолутно не — рече Клад — вријеме бјеше изврсно; мјесец је сјајао пуном снагом. То су биле двије ратне лађе, торпедбаче.

— Јапанске?

— Којој би другој нацији иначе припадале.

— Мисли се — рече француски повинар — да је могуће да су то биле двије руске торпедбаче, које су изгубиле пут и да су Руси ова растуриена торпедбача држали за јапанске лађе.

— Немогуће! — рече Клад. „Наша торпедбачка флота“ је на пуном броју. Ми смо пак једну торпедбачу у каналу потопили. Може се говорити што се хоће, ја остајем код тога: ми смо се морали чувати, јер би иначе били торпедирани. Пошто је непријатељ сигнализирал, отворисмо ватру на њ. То је трајало 9 минута. Торпедбача је једна потопљена, друга је остала хаварирана.

— А рибари?

— Рибари — рече Клад — тврде, да су дали сигнале. Нијесмо ништа опазили. Кад се с тоцовима пуца, не зна се увијек, куда се гађа. Нама је јако жао због оног што се догодило; али зашто су рибари били код ових торпедбача.

— Хоће ли Јапан послати дипломате пред комисију, да изјаве, да торпедбаче у каналу нијесу биле јапанске?

— Јапанци, рече Клад, немају пред комисијом шта да кажу; ради се о сукобу, који се тиче само Русије и Инглеске.

— Какву је сврху имала по нашем мишљењу кампања, коју је инглеска штампа онда водила против Русије? Је ли се хтио рат?

— Није! Надали су се, да ће руску ескадру за читаво вријеме истраге зауставити на путу. Али то није пошло за руком.

— Пребацивало се, рече повинар, руској ескадри, што се није на рањенике обаврало.

— За то је ту била једна још потопљена торпедбача! Ми смо имали заповјест: ићи својим путем и одстранити непријатеља, који хоће пут да омете.

— А балтичка флота, је ли она близу, да постигне свој циљ?

— Још није! Једва кроз два мјесеца, тек кад се наше убојне снаге окупе, да ће се она упутити у бој. Јапанци ће можда раније искрцати: онда ћемо се тући. Ако се Јапанци не покажу — виђећемо! Ја знам план Рождественског. Он је за дивљење и потпуно способан да узима успјехе.

О својој најновијој афери рекао је Клад овако:

— Ја сам писао чланке о потреби да се пошаље и трећа ескадра. Рекох, да ми морамо све расположиве лађе — а имамо их доста — наоружати и послати на бојно поле. Што сам писао, то је и мишљење адмирала Скридлова, адмирала Алексејева, адмирала Вирилева и многих других адмирала. Ја немам права, да објављујем чланке. Кавили су ме; то је било право. Али и ако нијесам имао права да пишем чланке — ја сам имао дужност, да упозорим своје суграђане на велику опасност, која пријети нашој отаџбини. Ако ескадра адмирала Рождественског досије на бојно поле, то је исход борбе с јапанском флотом још неизвјестан. Ми можемо побједити, — али можемо бити и побјеђени. Али ако би трећа ескадра појачала флоту адмиралову, наша будућност не би била више сумњива. Ми ћемо побједити. А господари су мора у овом рату све. Сад се туку војске у Манџурији. Једног дана изгубиће свакако 50 хиљада људи. Шта ће се догодити? На обје стране стижу појачања и све отпочне као и прије. Кад бисмо ми пак били господари мора, рат је готов за годину дана. Ако не пошаљемо одмах нових убојних снага, стављамо на коцку врло много. Јер ако бисмо на мору били потучени, морали бисмо стварати нову флоту и чекати... Рат би трајао годинама, десет година можда. Јер, ви знате добро, Русија не може прихватити неуспјех. Она мора у овом рату побједити.

— Може ли Куропаткин побједити? Може ли их бацити у море?

— Њих потући, да. Њих у море бацити, не. А да Јапанце коначно потучемо, морали бисмо им пређећи везу с Јапаном. А за то требамо јаку флоту... Њих се, да Владивосток зми замрзава. То је погрешно. С ледоломима може се стићи у Јуку, и ако је море

замрзло. У фебруару су Јапанци бомбардовали Владивосток, и видите, да се може доћи до њега.

Како се из овог разговора види, капетан Клад изражава се веома песимистички о исход рата. Он је мишља, да Руси нијесу кадри на суку коначно побједити Јапанце. Они их могу тући и у Кореју потиснути, али у море никада. У тим ријечима показује се капетан Клад само као поморац, који операцијама на суку мало важности прилаже. Непомјљиво је, зашто баш у овом рату не би могло доћи до коначне побједе на суку. Јапанци су до душе мало имали користи од једног свог тактичног успјеха, јер ни једном нијесу непријатеља прогонили, већ су од тога или добровољно одустајали, или су за то били слаби, као што је случај био код Ђаојанга и Јентаја. Али у овом ће рату ипак најпослије до тога морати доћи, да ће војска, која буде побједила, непријатеља доглећерати, док га разбије или поништи. Ако Русима срећа послужи, не би им требало друго ништа, но да Јапанцима не даду да одахну, као што су учили са Французима год. 1812, и рат је одачуи; Јапанци су у море потиснути. Капетан Клад прећерује дакле, важност искључиве побједе на мору и има једино у том потпуно право, да је у овом часу, кад Руси буду господари на мору, свршен и рат у корист њихову.

Сјага балтичке и јапанске флоте.

Један стручни морински официр најнижег ранга, на основу вјеродостојних података вноси снагу балтичке и Тогове флоте.

Тогова флота је у почетку борбе имала шест великих убојних бродова прве класе: „Микаса“ (15.326 тона, грађена 1900. г.) „Асаки“ (15.443 тоне, грађена 1899. г.) „Пикишима“ (15.040 тона, 1899.) „Јошима“ (15.080 тона, 1898.) „Фуџи“ (12.649 тона, 1898.) „Хацуе“ (12.517 тона 1896.) и два убојна брода друге класе: „Чин Јен“ (7.335 тона 1881. одузет од Кинеа) и „Фуко“ (3.777 тона, 1877.) Од тих оклопних убојних бродова „Хацуе“ и „Фуџи“ наишли су у прољеће код Портартура на мине, прије је пропао са свим, а други је тешком муком поправљен. Прије кратког времена принашли су и Јапанци, да им је пропао брод „Јошима“, а поговара се да је иста судбина постигла и „Пикишиму“. По томе остала би још потпуно неповријеђена, два јапанска брода: „Микаса“ и „Асаки“, а тим „Фуџи“, „Чин Јен“ и „Фуко“.

Према овима балтичка флота има пет убојних бродова прве класе: „Књаз Суваров“, „Бородино“, „Орел“ и „Александар III“, сви саграђени 1901. и 1902 год. сваки са 13.516 тона и „Ослабља“ (12.600 тоне, 1898. год.), за тим два убојна брода друге класе: „Наварин“ и „Сисој Велики“ (сваки 10.000 тона, саграђени 1890 год. и 1891.)

Оклопних убојних крстарица има Јапан: „Ивата“ (9906 тона, саграђен 1900.) „Изума“ (9906 тона, 1899. г.), „Азума“ (9.456 тона, 1899. г.) „Јакумо“ (9800 тоне, 1899. г.) „Асама“ (9855 тона, 1898. г.), „Токина“ (9855 тона, 1898. г.), „Касуга“ (7.700 тоне, 1903. г.) „Нипин“ (7.700 тона, 1902. г.) Оба посљедња брода купно је Јапан у Бенони, од Аргентине. „Азума“ је пропадала, а скоро све крстарице биле су повријеђене, али су опрваљене.

Балтичка флота има ове оклопне крстарице: „Димитри Донск ј“ (6600 тона, 1891.), „Олег“ (5800 тона, 1903.) „Аврора“ (6600 тона, 1898.) „Жемлуг“ (6600 тона, 1903.) „Изумруд“ (6600 тона, г. 1903.) „Алмаш“ (6800 тона, 1903.) Осим тога узима се, да ће руске крстарице, које су сада затворене, „Диана“, у француском пристаништу Сангон у Кочинчини, и „Асколд“ у Шангају придружити се овој флоти. А и најјача руска оклопна крстарица „Росија“ (13.675 тона), да ће се први или послије придружити овој флоти. Будућност ће показати, да ли ће то моћи учинити и који брод портартурске флоте, можда „Севастопол“, а тако исто и руске оклопне крстарице у Владивосток, „Громобој“ (13.220 тона) и „Богатир“.

Јапанци осим тога имају флоту, која нема оклопа, и која се састоји из дванаест убојних крстарица (од којих свака важи највише 4800 тона) и до двадесет топовњача Сувише имају и доста мањих и старијих убојних бродова за одбрану обале.

Рождественска ескадра има више помоћних крстарица, топовњача и торпедбача.

Књижевност, уметност и просвјета.

Најновији радови Паје Јовановића. Члан Срп. Краљ. Академије, сликар г. Паја Јовановић, довршио овјех дана три најновија своја рада. То су портрети: Њ. Њ. Краљ. В. В. Господара Књаза Николе, Престолонаследника Књаза Данила и Престолонаследник вице Књазиње Милице. И Господар и Престолонаследник Књаз Данило израђени су у свечаном пригледном одијелу, тако исто и Престолонаследница Књазиња Милица, чији

је портрет нашем одличном сликару понао ванредно добро за руком. Портрети су у природној величини. Они ће, по свој прилици, бити изложени у једном уметничком салону у Бечу, а за тијем послати на Цетиње.

(Српска Народна Странка на Приморју). „Дубровник“ јавља ово: „На сједници, коју је држао у Дубровнику управни одбор Српске Народне Странке 7-ог и 8-ог овога мјесеца, ријешно је, осим осталог, питање о органу Српске Народне Странке на начин, да се у Дубровнику оснује „Српски Лист“ као орган Српске Народне Странке; да се погледом на мјесто, гдје ће излазити овај орган, нареди власницима „Српског Гласа“ у Задру, да првим јануара године 1905 зауставе издавање свога листа, а да „Дубровник“ излази у садашњем облику и својству до 30. јуна године 1905. по новом календару, кад ће почети да излази „Српски Лист“.

Расправљајући пак о положају Српско Народне Странке пред оштинским изборима, који ће се извршити у години 1905 у покрајини, Управни Одбор створио је ову одлуку: — да се Управни Одбор Српске Народне Странке обрати писмима господину дру Петру Чингрији као предједнику Хрватске Народне Странке и господину дру Анти Трумбићу као предједнику Хрватске Странке Права, којим ће их, погледом на правац, који је био наглашен у претпшљедњем сабрисању далматинскога Сабора извјестити, да је Српска Народна Странка спремна ступити са Хрватима у преговоре за сложен рад, али да ти преговори буду довршени најдаље до краја јануара 1905. по новом календару, како би се уштедили труд и трошак око изборних припрема. На основу § 22. број 11 правилника о сријанизацији Српске Народне Странке изабрао је Управни Одбор, мјесто покојнога А. Фабриса, гошћина дра Влада ил. Града, адвоката у Дубровнику за члана и свга тајника.

Господин Ђуро Вукотић, као предједник парламентарнога клуба Српских Посланика на Сабору у Задру, извјестио је испрво Управни Одбор о посљедњем сабрисању далматинскога Сабора, и о раду Српских Посланика, а на то је Управни Одбор примио тај извјештај на знање и потпуно одобрио рад посланика.

(† Др. Динко Витезић). У недељу умро је на острву Крку сјидељ хрватски родољуб и борац за права свога народа у Истри др. Динко Витезић. Родио се у Вебвику на острву Крку год. 1822. Од младости сав се залажио за то, да прибуди Истру у народном погледу. Покренуо је тамо први лист „Нашу Слогу“. Био је у царевинском вијећу први хрватски посланик из Истре, и ту се одважно и неуморно борио за народна права и потребе. Основно је и друштво св. Тирила и Метода, које се брине за хрватске и словеначке школе у Истри. Нард га је искрено љубио и дубоко поштовао, јер се у свакој прилици показао као несесбиан родољуб. Био је и добротвор народни; још за живота дао је до 120.000 кр. за различите просвјетне установе роднога краја. Покојни Витезић био је пријатељ братства јужних Словена. Нека му је лака земља и вјечан спомен!

(Божићни дар за младеж) Изашао је најљепши божићни дар за српску младеж: „Илустрована историја српскога народа“ са 140 слика и 1 бјидисаном картом Бјаданског полуострва. У црвеном и позлаћеном повезу. Цијена 10 круна. Препродавцина рабат. Шаље полузекем и франко.

Коста Мандровић, књијар.

У Бечу, 111/8. Reissnerstrasse 41.

Примили смо на приказ ову књијицу: „Деоба Науке о Праву“ од др. Вој. В. Рашића. — Цијена пола динара. — Овим се дјелом у кратко износи не само подјела науке о праву, већ природа и значај самог права и науке која га изучава. С тога може служити као корисан подјетник о праву, особито сада, када живимо у доба нових законских одлука и када се тежи, да сви закони заиста буду одјек и самог права.

Књига има 50 страна и може се добити у свима бољим књијарницама, или код псеца (У Биограду, Љубићска ул. бр. 15), који моли своје другове и пријатеље да се заузму за растурање ове књије.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 17 децембра

(Свечана забава) У част имендана Њ. Кр. Височинства Књаза Насљедника, друштво „Цетињска Чигаоника“ прередило је уочи тога дана, 16. о. м. у вене, свечану забаву с игранком, која је испала на опште задовољство. Програм забаве био је овај: 1. двој: 1. Химна црногорска, свира војни оркестар; 2. „Руковет српских pjesама“, свира и пјева „Тимбурашко-пјевачко занатлијско друштво“; 3. „Минишарска крива“, шалова игра у 1.

живу, представља позориšno друштво Љ. Мицића. — П. дио: играња.

Збави су, пред многобројне отијене публике, присуствовали Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија. Играња је трајала до два сата по поноћи.

— Г. Лааар Мијушковић, министар финансија, повратио се сјајно из иностранства и предузео је управу повјереног му министарства.

(Седамдесетогодишњица д-ра Валтазара Богшића.) Олични научњак др. Валтазар Богшић, навршио је 7. о. мј. седамдесет година живота. Тога дана уважени јубилар прогласио је тај ријетки доживљај у најужем кругу својих пријатеља у Паризу, али је у томе славају духовно учествовао и цео српски и словенски свијет.

Цео живот Богшићев био је намијењен изучавању правна повјести нашег народа, а као главни продукт тог његовог рада јест „Имовинско Законик Црне Горе“, у коме је настојао да модерне правне погледе и потребе доведе у склад са правним обичајима нашег народа, које му је настојање по једнодушном мишљењу стручњака потпуно успјело. Тајек великијех његовијех заслуга за наше правосудје Црна Гора ваља да благодарно сјећа и уз то пла честитања придружује се општој словенској жељи, да професор Богшић као узор рада и науке још дуго поживи и дочека вриједне шљедбенике свог великог пријера!

(Пјевачко друштво „Бранко“ у Подгорици.) Иницијативом омладине подгоричке, основано је 2 фебруара 1892. г. прво подгоричко пјевачко друштво „Бранко“. По поред све д брве воље и живог учешћа од стране омладинаца, није било жељеног успјеха, јер се најједно могли заинтересовати представници грађанства као ни сами грађани, те је друштво трпјело много, како у материјалном, тако и у моралном погледу; али ипак није се клануло, већ је друштво у току 12 година са особитим пожртвовањем и истрајношћу благотворно утицало на околину, његујући поглавито чисте српске народне pjesме.

Благодарећи високој жељи, особитој пажњи и благонаклоности Високог Покровитеља друштва, Његовог Височанства Књаз Мирка, сад је пјевачко друштво „Бранко“ ресорганизовано и као такво постављено на сталну основу, која ујемачава његову добру будућност.

30. новембра о. год. сазвана је главна скупштина друштвена, на којој су били присутни сви представници друштвени и уопште олични грађани ове општине, — те пошто је привремена Управа дала оставку, приступило се бирану новој Управи тајним гласањем и у исту су изабрана ова г. г. за предједника кап. Ст. Раичковић, предједник општине; за потпредједника поручик Јефто Пенезић; за секретара Вук М. Дидвић; за благајника С. Станић; за књижевара Јоно Вемировић. За одборнике: М. Рамадановић, Зарија Ђукић, Зар. Радичевић, М. Адићметовић и Ђоко Новаковић. По избору нове Управе, одмах се је приступило уписивању редовних чланова, којих има до данас 51, по упису и даље траје. Мухамедовци су прилично заступљени.

Пјевачко друштво „Бранко“ добило је до сада сталну годишњу помоћ: од општине ближајне 1200 кр. и од црквене општине 300 кр., те кад се овој суми придруже улови чланова добротвора, утмељача и помагача, друштво располаже са доста приличним материјалним средствима те му се даје могућност, да што сјајније и боље одговори својој циљу.

Чланови су добротворни са улогом од 50 кр. једном за свагда ози: г-ђа Даница Вешовић, Милан Рамадановић, Симо Роговић, Перо Приморац, Филип Станић, Мило Вуковић и Јако Ланковић. Чланови уметелачи са улог од 20 круна: г. г. Марко Радудовић, предједник Обш. Суда; г-ђа Марика Ф. Пенезић; ком. Милутин Николић, кап. Ст. Раичковић, кап. Радомир Вешовић, кап. Анијаје Милчић, кап. Мило Матановић, шеф полиције Марко Гавинова, поручик Ристо Љумић; општ. судије: Јован Радичевић и Алибет Османовић; Јован Голубовић, официр Велаша Беговић; Петар Кнезевевић, чиновник монопола дувана; Јово А. Поповић; свештеник Војин Поповић; Марко Николић; Брето Пенезић и Стево Доичић.

Добити друштво наљеног и спремног наставника у лицу г. М. Вешовића, учитеља музике из Београда, одмах је отпочета и припрема за забаву, која ће се давати 19 ов. мј. у прсторијама мјесне осв. школе, а част приход од ове забаве намијењен је пострадалијем од пожара у Озринићима.

К.

(Добротвор црногорских путника.) Из Трета нам јављају, да је власник имања „Ст. Данаел“ код Трета, г. барон А. Сеслер, у једном дијелу свог двorca бесплатно смјестио око 500 Црногораца. За Никољдан позвао је био православног свештеника из Пероја код Поле, да им одслужи службу бољу, а у очи тога дана све их је обидато угостити разноврсним једом, пивом и цигарама.

Г. барон Сеслер показао је већ у више прилика, како му је Црна Гора мила, па и ово његово најновије добро дјело заслужује наше признање.

(Јавна захвалност.) Приликом пожара, који 3 новембра ове године уништи 17 домова у Озринићима, те остави 113 чељади напустом агаришту без најдје ништа, многи својом даровитом руком притекоше пострадалијем у помоћ, те не можемо пропустити а да не јавимо испред свих погорелика, дародавцима нашу дубоку захвалност.

Нека је особита и вјечита хвала Њ. Височанству Књагињи Наталији на узаканој великодушности и милосрђу, чијим настојањем и под чијим покровитељством би приређена забава у „Зетском Дому“ у корист страдалника, и на којој би скупљена онако богата свота од 2029 круна, а тако нека је искрена хвала и врлим сарадницама Њеног Височанства Књагиње Наталије племенитим госпођама иностраних заступника и госпођама цетињским.

Нека је искрена и братска хвала члановима цетињског одбора за прикупљање прилога, који се живо заузеше код тамошњег чиновништва и грађанства, те скупите 460 круна и који још у будуће на томе раде.

Особита хвала господину војводи и бригадиру Бургу Петровићу, који на први глас о несрећном случају нареди, да се страдалницима одмах дадне начин, како не би од зиме и глади страдали, а за тим јем састави одбор, који је онако на брзу руку скупно у вароши Никшићу своту од 196 круна у готовом новцу, која је страдалницима, као прва и најпотребнија помоћ развијена, — за које срдачно захваљујемо како одбору, тако и никшићском чиновништву и грађанству, које се свагда у оваквим и сличним приликама са братским милосрђем пострадаој браћи јавља и у помоћ притиче.

Такође нека је срдачна хвала и свима онима који у натури или у новцу помоћ прикупљају.

У Озринићима, 14 децембра 1904 г.

У име погорелика:

кап. Милан Никодић,
потком. Машан Ст. Николић,
свештеник Љубомир Николић.

Пишу нам из Скадра, 7 децембра 1904 г.

Никољдан, имендан Рускиг Императора и Црногорског Књаза, прослављен је овдје на врло свечан начин. Дан је био ведар и лијеп, те је и црква тога дана била дунке пуна побожних свјата оба пола. Служби су присуствовали оба консула — руски и црногорски — у потпуној прилици. При свршетку свете литургије одржато је благодарчење за дуг живот оба словенска владара. Пошто се је свршило благодарчење, било се је на честитање, прво у руски, па онда у црногорски консулат, гдје су гостимани консули најљубавије предуштрјетали оданцима грађана. Послеје овака настало су значајне кивите у потпуној униформи од ондашњег гувернера Вала-папе, на онда консула: француског, аустријског, италијанског, грчког и заступника нителског консула.

Кад се је све то свршило, пошам су учешћем сви ученици од ондашње српске школе са наставничким особљем у руски консулат, гдје су већ раније били позвани на ручак. На ручак је био позван и митрополијски намјесник, ондашњи свештеник г. Обрад Поповић. У име ученика честитало је празник Лука Вушковић, бач III реда, а од стране ученица Јулка Поповић, па се је онда јавила руска химна и „многогаја лега“. Мало говорнике је г. Добачев оински затрпао, а кад се је сјело за богату трпезу, г. Добачев познатијем својим гостиманством, уштравао је дјену и са сваким се јуноско разговарао. Послеје ручак, као и за све пријеме док је ручак трајао, раздајемо се је консулат од родољубивих pjesма носилих школских мајкица. Милана бјеше најдјети ову раздрану школску омладину, ове чисте Српчице и Српкињице, на чијим се лицама јатале несладост, јер се са својим наставницама и племенитим консулом г. Добачевом одјећаху као у својој парадници. За пријеме ручка подигао је аргументу управљајући учитељ Филип Протаћ за аргумента Његовог Императорског Величанства руског Цара, а за тајем је у име својих колега и школских мајкица најсрданије захвалио господину консулу на пажњи и старању које показује српској школи и њеном напретку.

Француски вице консул, који је тога дана био гост код госп. Добачева, за пријеме ручка, по жељи г. Добачева неколико је пута фотографирао овај скуп, а послеје ручка сликао је још једанпут све ученике са наставницима, а међу њима бјеше и сам г. консул са својим драгоманом г. Поповићем.

Послеје овога обдарена су дјеца разнов. вишем и слаткишама, а за тим се се развила својим кућама са најбољим успоменама на овај дан.

Оваква пажња г. консула заслужује сваку похвалу, јер се оваквијем и сличнијем поступцима све више јача дух овдашњег Српства, пошто видео да има неко,

ко се зајаста о њима истински стара.

За овакав рад, љубав и старање нека је срдачна хвала г. консулу Добачеву.

Љубенко.

Пишу нам из Пјешиваца 9. децем. 1904 г.

На сами Никољ дан у седам сати из јутра, послеје дугог и тешког боловања, испустио је своју племениту душу бивши перјаник Ристо Марков Мијушковић у 37 ој години свога живота.

Покојни Ристо још из раног дјетинства одликовао се је поштењем, мирноћом и племенитом срца и душе своје, и служиоше као такав на услед својих врлина и другова. — Неко вријеме служио је као заступник четног официра народне војске, а 1892 год. Њ. Краљ. В. Господар прими га за перјаника, у којој је дужности и остао све до 1900. док је перјаничка чета преуређена била. Послеје тога пође у Америку, гдје се је бавио скоро три године. За годину и по лијепо је своју кућу помогао, а другу годину и по једнако је болестан био. Код тамошњијех друштава он је стекао био особиту љубав и повјерење, те у брзо буде од истих одабран за секретара српског добротворног друштва.

Колико је покојник био тамо дјелан, види се и из тога, што га је за све вријеме болести, добротворно друштво потпомогало материјално и доводило најбоље лекаре, али све би узалуд. Најпослије друштво се ријешило, те га упути у домовину, да код своје куће остави измучене кости.

Дошао је из Америке 20 септембра ове године, а 6 о. мј. преминуо је у крилу својих родитеља и родбине.

Мир нека је праху покојникову и лака му црна земља.

П.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

и руске „Трговачко-Телеграфске Агенције“

Рат између Русије и Јапана

ТОКИЈО, 12 децембра. — „Рајтер“ јавља, да је јапанска војска јуче освојила висове источно од Кајанг-шуку и дже их заузеле. Како за-рбљеници причају, убијени су генерали Кондратенко и Илман, а ранен је генерал Фик.

ТОКИЈО, 12 децембра. — „Рајтер“ јавља, да је нећа дво јапанских бродова од Портартура макнут.

ПЕТРОГРАД, 13 децембра. — (Званично.) Куропаткин јавља 11 о. мј. Јапанци су јуче зрим отворили ватру на руске пољске страже пред кланц Тајпанана. Руси су се нај-послије потукли из свог кланца, а ката су добили најчачања, продријете онет најријед и а узеше поново горе поменути кланац. Руси су изгубили 12 војника, а јапански губитци морају бити много већи.

ТОКИЈО, 13 децембра. — „Рајтер“ јавља, да је опадна војска код Портартура заузела Такиунштан. Тиме су у исто пријеме пале Јапанцима у руке а све руске на десном јапанском крилу лежеће позиције и утирјења.

ТОКИЈО, 14 децембра. — Све је спрењено, да се маршалу Ојами пошаљу у Маиурију већа појачања пјешадије и артиљерије.

ПЕТРОГРАД, 14 дец. мбра. — Куропаткин јавља, да није примио никаквог извјештаја о новом сукобима. Термометар у ноћи од 12. на 13. о. мј. показивао је 13 степени.

ЛОНДОН, 15 децембра. — „Дели Телеграф“ јавља из Тијенчина, како један гласник из Портартура прича, да су Јапанци 9 о. мј. испред ноћи навалили на руске обрјабене позиције на сјеверу са 5000 људи и много топова. Јапанци су најријавуавали више швачева, па су напредовали до подножја самог брда, одакле су их руски топови ужасно нагрдили. Кад је одјељење руско око поноћи сријечило Јапанцима узмак, дошло је до жестоког боја на бајонете. Јапанци су узмакли, изгубивши 80 заробљеника, више топова и око 300 пушака, а убијених, мисли се, да их је том приликом било 600. Тврди се, да је и генерал Ноги тешко ранен и да лежи у болници у Даљном.

ПЕТРОГРАД, 16 децембра. — Каулбарс јавља 14 о. мј., да је по

извршењом прегледу свију позиција треће манџурске војске нашао свуда напредно расположење. Благодарећи доброј храни и доста топлим логорима, изглед цијеле војске чини врло добар упечаток.

Сахаров јавља, да 15. о. мј. није било никаквог сукоба.

ХОНГКОНГ, 16 децембра. — „Рајтер“ јавља, да је јуче овамо стигла једна велика јапанска крстарица а друге двије да се виде близу Хонгконга.

ТОКИЈО, 16 децембра. — „Рајтер“ јавља, да се потврђује из поузданог извора, да је генерал Комдратенко умро, генерал Стесел да је пачуо с коња, услед чега је тешко повријеђен, а генерал Смирнов да је рањен.

Из Портартура се јавља, да је становништво потпуно увјерено, да ће бити прије 1 марта ослобођено. Узарком тешким губитцима у битци око брежуљка од 203 метра, посада је ипак одлучна да се бори до крајности. Војска располаже са доста хране до мјесеца фебруара, а поморска посада још ва један мјесец.

ПЕТРОГРАД, 17 децембра. — Куропаткин јавља, да 15 децембра није било никаквог сукоба.

ПЕТРОГРАД, 17 децембра. — Вицеадмирал Дубасов поћи ће идуће недјеље у Париз, да замјени вицеадмирала Казнакова у комисији за извјешај хулског догађаја; Казнаков ће се у јануару повратити у Русију, а проносе се гласови као да ће се и адмирал Скридлов у јануару повратити у Петроград.

ТОКИЈО, 17 децембра. — (Званично.) Из војске око Портартура јављају: јуче у јутро смо лагумали траншеје око тврђаве Ерлунгшана, а ватијем их на јуриш заузесмо; послеје подне уђосмо и у унутрашност утирјања, одакле се непрјатељ послије упорног отпора повуче; у 7¼ сати сва тврђава била је у нашим рукама.

ТОКИЈО, 17 децембра. — „Рајтер“ јавља, да су Јапанци приликом заузећа тврђаве Ерлунгшана изгубили око хиљаду људи, а да су заробили пет стотина Руса.

ЛОНДОН, 17 децембра. — „Дели телеграф“ јавља, да јапанска флота располаже сада са пет подморних лађа.

ЛОНДОН, 17 децембра. — Јављају из Батаније, да се је јуче у Суидском моруу видјела једна ратна лађа са јапанском наставом.

ПЕТРОГРАД, 17 децембра. — Цар је отпутовао да прегледа војску и посетиће, осим других мјеста, Минск, Харков и Одезу.

ТОКИЈО, 18 децембра. — Того и Камимура стигли су овамо; пре-дусрели су их представници краљевског пара, министри и државни достојанственици; на путу у поморско одјељење праћени су овацијама огромна гомиле народа; мало за тим примио их је Микадо.

ТОКИЈО, 18 децембра. — Послеје заузећа Ерлунгшана једно мало руско одјељење уопро се је противило и било је истиснуто тек око три сати у јутро; по казивању заробљеника, већина браниоца погинула је; Јапанци су заузели 4 велика и 7 мањих топова и више машинских пушака.

АТИНА, 13 децембра. — Министарство је дало оставку. Краљ је повјерио Делијанису, да састави ново министарство, које ће распустити скупштину.

БУКАРЕШТ, 14 децембра. — Министри унутрашњих и иностраних послова дали су оставке.

СОФИЈА, 14 децембра. — Министар иностраних послова управно је окружиоцу бугарским дипломатским представницима у иностранству, у којој им се налаже да владама јевропских држава најаве, да Бугарска не прима никакву одговорност

за пошљедице садашњег држања
Турске.

БУДИМШЕШТА, 16 децембра.
— У парламенту затражио је мини-
стар председник Таса, да се прими
индемитет, како би се изборили
извршити без промјене нормалних
финансијалних прилика. Апоњи од
стране опозиције одбија индемитет.
Таса најављује распушт парламента
и декавује, да то распуштање није
никаква повреда закона, на што је
опозиција подигла ужасну буку.

ТУЛОН, 17 децембра. — Двије
оклопаче и двије кретајнице биће
послате одавде у Марко.

ПЕТРОГРАД 17 децембра. —
Влада руска закључила је с њема-
чком банком зајам од 221½ милион
рубаља.

БИОГРАД, 18 децембра — Јуче
су се састали Краљ Петар и Њаз
Фердинанд. Њаз је стигао у 9½
сата у вече; састајак је трајао до
11½, а ако је њаз имао криву у
10½. За тијем је Њаз Фердинанд
конферисао са Пашићем скоро три
четврти сата, а Краљ Петар са
Ставчићем, бугарским дипломатским
ваступником у Петрограду.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Многим нашим претплатницима
истиче претплата сврхетком овога
мјесеца текуће године зато се исти
позивају да изводе обновити своју
претплату за 1905. год.

Претплату на „Глас Црногорца“
за годину 1905. прима за *Црну Гору*,
Аустро-Угарску, *Босну* и *Херцеговину*
и све старе земље само и непосредно
било лично, упућеним или групом
Администрација „Гласа Црногорца“ на
Цетињу (Cettigné — Monténégro).

„Глас Црногорца“ неће се никоме
слаати, ко се унапријед не јави својом
претплатом.

„Глас Црногорца“ стоји:

За *Црну Гору* на годину 8 кру-
на, на пола године 4 круне.

За *Аустро-Угарску*, *Босну* и *Хер-
цеговину* на годину 12 круна, на
пола године 6 круна.

За све остале земље на годину
20 франка у влату, на пола године
10 франка у влату.

Претплата на „Глас Црногорца“
прима се само у годишњим и полуго-
дишњим роковима.

Она г. г. наши претплатници,
који станују изван варошког по-
штанског реона, да би лист редовно
примали — нека сваче лице у ва-
рошком поштанском реону, преко
кога ће лист примати.

Поједини бројеви „Гласа Црно-
горца“ могу се купити у Книжари
П. М. Келуђеровића примјерак по
хелера 20.

Цетиње, 3. Децембра 1904. г.

Администрација
„Гласа Црногорца.“

О Г Л А С.

Главна Управа Пошта Швајцарских
обавијестила је Поштанско Телеграфско Од-
љење — својом нотом од 17. овога мјесеца,
по нов. кал., број 1473, 26 — да је Репу-
блика Цанама пристала на Општу Поштан-
ску Конвенцију закључену у Вашингтону
15. јуна 1897.

Број 6835

Цетиње, 16. децембра 1904.

На канцеларије Поштанско-Телеграфског
Одјела Министарства Унутрашњих Дјела
1—1

Приватне објаве.

О Г Л А С.

Управа варошке општине у Подго-
рици овим објављује, да ће се у канцела-
рији исте продати на контрат понудницима
највеће цијене скупљања сједећих општин-
ских дажбина за 1905. годину, и то:

1. Дана 21. ок. мј. од 9—12 сати прије
подне обављаће се лиценција продаје скуп-
љања кланачне таксе.

2. Истог дана од 2—4 сата послје
подне продаја скупљања таксе на живи и
коже.

3. 22. тек. мј. од 9—12 сати прије под-
не продаја скупљања мјерачке таксе.

Уредник: проф. Живко Драговић

IV Истог дана од 2—4 сата послје
подне продаја скупљања увозне таксе на
разна пића.

V 23. тек. од 9—12 сати прије подне
дава се на контрат продаја монополиса-
них артикала.

VI Истог дана од 2—4 сата послје
подне уступа се на контрату ноћно освет-
љење Миркове и Старе вароши понудношћу
вијачке цијене, а такође и чистиће Мир-
кове Вароши, али поновособ.

Услови свају уговора наложени су у
Управној канцеларији и могу се добити
на прочитање сваког дана од 9—12 сати
прије и од 2—4 сата послје подне, а по
потреби и захтјеву дотичног данаће му се
и блажа обавијештења.

Сваки лиценцијат дужан је предходно
положити трижену кауцију у непокретно-
сти, која ће бити у границама ове Оп-
штине, или у готовом новцу, иначе неће
имати право лиценцирати.

Објављујући наведено, потписана У-
права овим позива сваког оног, који лици-
тирати жељно буде на поједине закупе да
се тачно одређеног дана и сата пријави у
канцеларији Општине Управе.

Број 1188.

В 1904. 530.

У Подгорици, 16. децембра 1904.

Управа варошке Општине
Председник кап. Ст. Рачковић.

Р. 240 Бр. 123 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег доброс брата

БУРА ДРАГОВА ВУЈАНОВИЋА
четног барјактара

Којега нам немилосна смрт уграби
12. ок. мј. у 65 години свга живота
и његову кућу за навјек затвори,
не можемо да не изјавимо овим путем
највећу благодарност.

На прво мјесто Њ. В. Њазу Мирку,
на његовој особитој пажњи и руко-
помћи за вријеме покојникове бо-
лести.

Хвала г. г. В. Ј. Буру Петровићу,
Марку Петровићу и свим оним, који
нам телеграфично или писмено изја-
вили саучешће у овој нашој жалости.

Доживотна хвала браћи и прија-
тељима: Дупљанима, Љуботињанима,
Ђивовићима, Цеклињанима, вароши
Раједи са околином и Жуљанима,
који у овом броју похиташе —
да на дан покојникове погребне сакупе
се и онако га братски ожалосе. — Као
и чети метришкој, која у заједници,
на челу својег официра дође да, као
свом добром барјактару — последњу
пошту одаде.

Хвала г. Петру Краљевићу, који
се овом дирљивим говором оспрети
са милим нам покојником.

Још једном свима и свакоме дожа-
вотна хвала.

Рајека, 17. децембра 1904. год.

О ж а л о ш њ е н и:

брат Машин Драгов Вујановић
са осталом родбином.

Р. 164 Бр. 124 1—1

Госп. Саво Вукмановић, официр, при-
ликом смрти своје мајке даровао је најсиро-
машњијим ученицима школе подгорске 25
круна, — на чему од стране ученика нај-
срдљивије благодарим.

Подгор, децембра.

Половић, учитељ.

Р. 28 Бр. 125 1—1

О Г Л А С.

Овим се ставља до знања љубитељима
и ња, да је г. Јоца Петровић из Подгорице
добавио са стране неколико стотина разних
облагорођених вођака за пресеђивање од
најбоље врсте и то: јабука, крупка, шљи-
ва, бресака, кајсија и трешања. Сађењике
су високе по 2½ м. За цијену и остало,
наша се обратити непосредно на г. Пе-
тровића.

Р. 54 Бр. 118. 2—3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег нигда не-
заборављеног сина, односно брата и
синаовца,

МИЛА ИВАНОВА ПЕТРОВИЋА

који се 29. пр. мј. — у Тифлису —
Русији, гдје се је 6 година школо-
вао, — послје дугог боловања, у 26
годињи свога живота, пресели у вјеч-
ност, сматрамо за свету дужност
изјавити овим путем нашу дубоку
благодарност, г. Саву Ивановићу,
нашем брату Црногорцу, који се брат-
ски заувимао одрагом нам покојнику
за све вријеме његовог тешког боло-
вања и телеграфски нам саопшти овај
непрежаљени губитак.

Вјечито ћемо бити захвални цје-
локупном плену Кучума, који у нај-
већем броју с племенским главарима
и свештеницима похиташе, покојника
оплакати и нашу тугу ублажити.

Велика хвала Браћонезијама и
Брокуљанима с племенским чиновни-
цима, који на вријеме стигаше и по-
којника оплакали.

Пуно хвала господи чиновницима
насојевањским, који нам с Андријеви-
це и Колашина телеграфски, а некп
лично своја саучешћа изјавише.

Особита хвала господи официрима
Стојеће војске и нашој браћи Кучума,
који похиташе из Подгорице те дођу-
ше и покојника с нама ожалосише.

Хвала нашим пријатељима с Цети-
на, Никшића, Подгорице, Рајеке, Ко-
лашина и Вира, који нам телеграфски
или писмено своја саучешћа изјавише.

Хвала свима и свакоме, ко нам ма
на који начин учествова у овој вели-
кој и неизгладимој жалости.

У Кучума.

О ж а л о ш њ е н и:

Отац, подком. Иван; мајка Јелена; брат,
Ђуро; сестре: Негосана, Стоје и Петрана;
стричеви: Илија и Рашко — Петровићи.

Р. 220 Бр. 126 1—1

Надазећи се још под теретом тешке
туге за нашим нигда незаборављеним
Митром, преминулим у Цариграду, ста-
же нам тужна вијест са руско-јапан-
ског бојишта, да је наш непрежаљени,

АНДРИЈА С. БАКИЋ,

поручник у руској војсци,

погинуо у крвавом боју код Љаојанга
у Манџурији.

Погинулом Андрији даваћемо па-
расте у четвртак 23. ок. м. у храму
св. Архангела Михаила на Њажевцу.
Молимо пријатеље, познанике и
племенике — Васојевиће, да прису-
ствују овом тужном помену.

Васојевићи (Забрђе), 10. децем. 1904. г.

У име ожаљаних родбине:

облас. фин. кап. Јеврем Бакић,
командир Драго Бакић, сврш.
правник Љубомир Бакић

Р. 100 Бр. 127 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег нигда не-
заборављеног сина односно унука и брата

САВА,

који се у 7. ој години свог живота на
дан 23. новем. о. г. пресели у вјечност
послје кратког, али тешког боловања
— за особиту дужност сматрамо нај-
срдљивије захвалити свој оној господи,
која нам у овој нашој великој жало-
сти: било лично, писмено или теле-
графично своја саучешћа изјавише
најавити и тијем нам у многоме жа-
лост блажише.

Од свега срца и душе такође бла-
годаримо и свима нашим пријатељима
и племенцима који с нама заједно
ову жалост подијелише.

Цеклињ, 24. новембра 1904. г.

О ж а л о ш њ е н и:

Поп Лука Лоничић са супругом
родитељима и осталом дјецом.

Р. 102 Бр. 128 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег нигда не-
заборављеног сина

РИСТА,

који се послје дугог и тешког боло-
вања у 37-ој години свога живота —
лицем на Никољдан пресели у вјеч-
ност, изјављујем дубоку благодарност
Нер. Висоц. Њазу Мирку, за ука-
зано саучешће, у мојој и моје поро-
диче превеликој жалости — којим
олакша нашу велику тугу.

Искрена хвала чиновничтву и гра-
ђанству вароши Никшића — батале-
она Тробојског Никшићског — Лу-
ковског — Жуљског, и мојој браћи
Цетињанима, који су својим прису-
ством увеличали покојников спровод
и испратили га до вјечне куће, и ти-
јем ублажише нашу превелику жалост.

У опште нека је срдљива хвала
нашој својти, кумовима и пријатељи-
ма, који нам било са стране, или из
унутрашњости државе, ма на који
начин изјавише своје саучешће.

Вјечита хвала браћи Србима у да-
лекој Америци, а по нароч — Срп-
ском Добротворном Друштву у Лос
Анџелес — чије наш покојник члан
био — који га материјалним сред-
ствима помогло, да дођа и своје
коста остави у драгу и милу домовину.

Никшић, Страштина.

У име породице

ожаљаних

Командир Марко Пеков Мијушковић

Р. 163 Бр. 149 1—1

НЕДЈЕЉНИ ИЗВЈЕШТАЈ

са црногорских назара

од 6. децембра до 12. децембра 1904. године.

Предмет	Мјера	Цетиње		Подго- рица		Никшић		Колашин		Бер		Рајека		Д-град		Андри- јевица		Улицњ		Бер	
		кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.	кр.	х.
Пшеница	на 100 кг.	—	—	22	—	19	—	16	—	22	—	23	—	19	—	13	—	—	—	24	—
Кукуруз	"	20	—	19	—	18	—	14	—	16	—	16	—	17	—	12	—	13	—	17	—
Јечам	"	—	—	13	—	12	—	12	—	—	—	—	—	12	—	8	50	—	—	—	—
Овас	"	—	—	12	—	12	—	8	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
Кртола	"	8	—	8	—	8	—	2	—	—	—	8	—	6	—	4	—	—	—	—	—
Водови	на 150 кг.	109	—	112	—	110	—	84	—	110	—	102	—	104	—	92	—	—	—	98	—
Краве	" 80 "	60	—	45	—	54	—	42	—	48	—	49	—	50	—	48	—	45	—	49	—
Брава овијачи	" 16 "	—	—	9	—	12	—	11	—	10	—	11	50	10	50	9	10	11	—	—	—
" коваји	" 18 "	—	—	12	—	13	—	12	—	12	—	13	—	12	50	—	—	12	—	—	—
Свиње	" 100 "	110	—	—	—	—	—	66	—	—	—	110	—	99	—	—	—	—	—	97	—

Бр. 580.

На канцеларије Привредног Одјела Министарства Унутр. Дјела 17. децембра
1904. на Цетињу.

Издавалац: Државна штампарија.

У К. Ц. Државној Штампарији.